

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 83

No. 125 Monday, June 26, 1972

Po Titu negotova bodočnost za Jugoslavijo

Pod tem naslovom je objavil U.S. News & World Report 19. junija obsežnejši sestavek o Jugoslaviji, sedanjem položaju v njej, v mednarodni politiki in o njenih izgleh za bodočnost. Pisec poročila in razmišljanja je Robert A. Haeger, stalni sodelavec U.S. News & World Report, ki je šel v Beograd, da položaj pregleda in presodi na samem mestu.

O razmerah v Jugoslaviji in Sloveniji pišemo dostikrat sami, na temelju lastnih podatkov in podatkov, ki so nam dosegljivi od drugih. Tokrat hočemo navesti poročilo in sodbe tujega opazovalca, ki nam lahko služijo za tehtanje naših lastnih mnenj in sodb. Ne smemo pozabiti, da življenje teče dalje in se svet spreminja vsak dan, vsako minuto. Kdor ne gre s časom, kdor ne skuša novo zajeti, pretehtati, oceniti ter povezati smotno s starim, bo kmalu ostal v novih razmerah popoln tujec.

Iz članka hočemo navesti glavne misli, sodbe in ugotovitve, ne da bi se spuščali v njihovo presojanje.

Ko se je bližal konec Titovega obiska v Moskvi, so njegovi rojaki doma imeli pred očmi v glavnem dve vprašanja:

Je Jugoslavija, kot ZDA po Nixonovem obisku v Rusiji, na poti k novi dobi boljših odnosov z nekdanj sovražnim Kremliem?

Ali še usodnejše: Ali bo Sovjetska zveza skušala prevzeti oblast v tej muhasti komunistični državi, ko Tita ne bo več?

Jugoslovanski vodnik je hotel v Moskvi doseči zmanjšanje napetosti z Rusi in dobiti zagotovila, da bo njegova država — zdaj zagrizeno neodvisna od kremelskega nadzora — ostala svobodna in bo lahko sledila svojim lastnim ukazom.

Topel sprejem Tita v ruskem glavnem mestu, objemi, poljubi in Leninov red od sovjetskih vodnikov — in govorenje o bratstvu dajejo vtis nove strani v viharini zgodovini odnosov med Moskvo in Beogradom. Toda mnogo Jugoslovancev in zahodnih strokovnjakov ostaja zaskrbljenih.

Neki uradnik je dejal:

Mnogo ljudi je še vedno prepričanih, da je Titova zvrst komunizma ostala kost v ruskem grlu, da Kremelj ne more prenehati poskušati z vabili ali s silo pripeljati Beograd nazaj v sovjetski tabor.

Osemdeset let stari Tito je šel v Moskvo trdnješe ustajen kot nesporen vodnik Jugoslavije kot kdajkoli prej. Tito sam je igral glavno vlogo pri dušenju upora hrvaških nacionalistov preteklo leto. Titova privlačnost in odločno vodstvo držita v glavnem skupaj to državo z več kot ducatom narodnosti in jezikov.

Tito vodi v naporu, ki naj spravi omahujoče jugoslovansko gospodarstvo nazaj na trdno pot. Kar je še več, nekdanj krivoverski Titovi gospodarski nazori so bili sprejeti od moskovskih satelitov v vzhodni Evropi in celo v sami Rusiji.

Z 80 leti in po več kot četrt stoletja vodstva države za seboj je glavna skrb Tita in prebivalstva njegove države — kaj se bo zgodilo s to državo, ko njega ne bo več, da bi se Moskvi uprl.

Pozlačena sovjetska jamstva o stalni jugoslovanski neodvisnosti jemljejo v Beogradu z zrnomo soli. Še pred svojo zadnjo potjo v Moskvo — prvo po letu 1965 — je imel Tito obilje podpisanih sporazumov od vrste ruskih vodnikov, da bodo spoštovali posebno pot njegove dežele v socializmu. Sedanj rusk vodnik Leonid Brežnev je podpisal zadnjega od njih pred manj kot 9 meseci v takozvani beograjski izjavi, izdani ob koncu njegovega 4-dnevnega obiska v Jugoslaviji.

Neki zahodno-evropski strokovnjak o komunizmu je pripomnil: Vsa dolgoročna jamstva Kremlja so zanič.

Po sodbi tega strokovnjaka zavisi bodočnost Jugoslavije od bodočih odnosov med Združenimi državami in Rusijo. Pomiritev teh velikih sil in ne kaka jamstva bo ohranjala Jugoslavijo v neke vrste vmesnem področju, kjer bo njena neodvisnost ostala nemotena še dolgo potem, ko bo Tito odšel s pozorišča.

Vprašanje Jugoslavije je v tem, da taka neodvisnost Jugoslavije ni to, kar Rusi hočejo. Oni vidijo stotine milijadrske obale kot idealna oporišča za svoje pomorske sile v Sredozemskem morju. Lega Jugoslavije na zračni in kopni poti iz Sovjetske zveze na Srednji vzhod je izredne strateške važnosti za Moskvo.

Zahodni strokovnjaki ne pričakujejo, da bi Kremelj uporabil silo, tudi po Titovi smrti ne. Pričakujejo, da bo

Sovjetska zveza vendar vršila stalen prikrit pritisk, ki naj pripelje Jugoslavijo nazaj k manj neodvisnemu položaju napram Moskvi — položaju, ki bo odprl vrata ugodnostim, ki so v skladu s sovjetskimi strateškimi načrti. (Dalje sledi)

Mnenja in vesti

iz Železnega okrožja

Piše Andrejček

Duluth, Minn. — Živimo in vozimo skozi zadnje četrletje tega tisočletja. Če bi bilo samo to — bi se lahko reklo: to mi nič novega. Čas pa hiti naprej kakor dnevi dan za dnevom. Toda ljudje se pa ponašamo od roda do roda, od leta do leta, da napredujemo v tem in onem in na teh in onih poljih življenja. Da bi le res bilo tako! Ali je tako?!

V mnogih materialističnih ozirih je precej tako. Na poljih raznih ved o tem in onem, zlasti v napredku tehničnega znanja, so prizvedanja in trudi za ta napredek napravili velike korake naprej. Priznanja je treba dati, komur gredo in kdor jih v čem zasluži. Marsikaj se je izboljšalo. Se je pa pri vsem tem napredku tudi človek sam izboljšal, da je bolj pošten do bližnjega, do družbe in vsega na vseh poljih, kjer pričakuje zase priznanja in žetve?! Prav tu je tisto, kar kliče in izziva vso našo družbo na odgovor in v resno premišljevanje. Rešitev za vse to je, samo v tem je vzrok, da ljudje je ne znamo poiskati in najti. Zlasti mnogi na vodilnih položajih jo ne znajo najti.

O tem je pred kratkim ob sklepu šolskega leta govoril graduantom višje šole neki dekan. Poudarjal je, da vsi govorimo o miru, do njega pa ne pridemo. Zakaj ne? Zato, ker ga iščemo s sebičnostjo. Ta pa ne vodi k miru nikjer. Sebičnost je kakor lačen volk. Ko pride do plena, ga sam trga, požira, renči in zobe kaže drugim, če hočajo zraven. Tako vodi sebičnost tudi nekatere ljudi raznih narodov in plemen. Drug proti drugemu sebično gledajo in s pištolami in bombami iščejo mir — tak "mir", ki ni noben mir!

Omenjal je narode po Bližnjem vzhodu, Azijo in celo v kulturnih deželah je tako. Kaj se godi na Irskem? In pri nas ob belem dnevu nosijo pištole (o katerih pravijo, da so prepovedane, to na papirju), razni falotje pa streljajo na kandidante v volivnih kampanjah na shodih...

Tako iščemo ljudje mir. Ali se pride po takih potih in načinih do miru?

Trdo povedano, pa prav povedano! Da bi le kaj zalego.

* LETOŠNJE LETO je v naših ZDA leto političnih 'sejmov'. Prodajalcev politike obeh glavnih strank in drugih je vse polno. Na vsakem mestnem vogalu in križiščih ponujajo tako in tako politično "robo", ki je prava za vse namene in slučaje. Tako nagovarjajo, hvalijo in ropotajo najeti politični mešetarji. Javnost posluša — mešetarji pa so bolj in bolj glasni. Njihove kandidate hvalijo in opisujejo, da takih ni nikjer na svetu... To zato, ker znajo dobro "mazati" in politikarji to znajo. Mazila za politična vozila pa pridejo od takih, ki jim je na tem, da politična vozila tako vozijo in drče, da gospodarsko in politično vse lepo cvete in raste, kakor oni želijo. Te vrste politične taktike v naši demokraciji so nekim znane, nekaterim malo bolj, večini javnosti pa ne — če bi bile, bi vsake volitve drugače izpadle, kakor so doslej in bodo tako, kakor izgleda, še precej časa potekale. "Mazila" odločajo in odpirajo vrata do položajev tistim, ki so zaželeni, tistim, ki imajo "mazila" za take slučaje.

V začetku maja je publicist D. Robinson objavil v Sun-

Times imena 30 oseb, ki so zelo močne v premoženjih na poljih svojih gospodarskih položajev, raznih poklicev, obrtniških in trgovskih podjetij itd. Publicist pravi, da so to v ozadjih močni podporniki političnih strank. Nekatere navaja z imeni, ki so v zadnjih volitvah leta 1968 pripevali političnim kampanjam. Znani Bob Hope je prispeval Nixonovi kampanji \$16.000. J. Willard Marriott, bogat restavracijski hotelir iz Utah-a, je daroval \$103.500 zadnji Nixonovi kampanji. Steward Mott, sin pionirja avtomobilske trdnice General Motors, je leta 1968 potrošil \$366.000 za kampanjo. Letos je baje obljubil, kakor omenja Robinsonov opis, \$500.000. Itd., itd. To pove, odkod "mazila" za politiko. Takšno, kakršno prija takim...

Politika je draga reč. Če se ne motim, je humorist Mark Twain enkrat omenil, ko so ga vprašali, kaj misli o politiki in politikarjih. Pa je odgovoril: "Na svetu je nekaj ljudi, ki tu in tam kaj zastojn narede. Ampak teh ne boste našli med politikarji!" Mož jih je moral dobro poznati.

* IN KAKO PRI NAS IN OKROG NAS? — Že v mojem zadnjem dopisu sem omenjal, da letos se kar ni hotela poslovi od nas zima in hladno vreme. Ko to pišem, bo že tretjina junja za nami. Zadnji teden so se pa še pritoževali mornarji gori v severo-zapadnem delu Superior jezera, da se v nekaterih krajih še ni stopil ves led. Za male parnike je to nevarno, za težje tovrstne je drugače. Le, tošnji pomlad je mrzlo vreme res nagajalo kakor leta 1917, ko so bili še sredi junija nekateri kraji tod zaledeneli. Tako je, poleg drugega tod še hladno vreme nagaja.

* NOVI GROBOVI PO NASEM OKROŽJU:

— V Hibbing bolnišnici je pred kratkim umrl 70 let stari Frank W. Turk, ki je zadnja leta bival v farmerski pokrajini Pengilly. Preje pa več let na Hibbingu.

— V Aurora bolnišnici je preminula 47 let stara Jean M. Ceglar. V Duluthu zapušča še živčoč mater Martho.

— Na Ely je pred kratkim umrl 57 let stari Frank Presheren, rojen tu.

— Na Gilbertu pa so pred kratkim pokopali 80 let staro Viktorijo Peternel. Umrta je na svojem domu.

— V Virginia bolnišnici je preminula 79 let stara Elizabeta Blazina.

— V Chisholmu, Minn., je preminula 80 let stara Agnes Champa.

— Vsem pokojnim naj sveti večna luč in naj počivajo v miru božjem! Tako se množe in vrstijo grobovi tudi tod po našem okrožju. Škoda, da o umrlih ni podrobnejših opisov. Le imena objavljajo, drugega pa ni. Citatelje A.D. lepo pozdravlja Andrejček

"Zgodovina" po komunističnem

CELOVEC, Avstr. — Dne 9. junija je odpadli duhovnik dr. Mikuz imel predavanje v tukajšnjem komunističnem dijaškem domu o "osvobodilni vojni".

Predavanje je bilo podpovprečno tako glede vsebine, kot z

ozirom na podajanje. Ni orisal zgodovine takozvanega "osvobodilnega boja", marveč je skušal rehabilitirati komunistično partijo in Titovo vlogo pri ustvarjanju komunistične Jugoslavije. Nekaj dijakov je kar sredi predavanja dvorano zapustilo, ko so videli, da ne gre za zgodovino, marveč za komunistično samoopravičevanje. Ko so ga na koncu nekateri vprašali, zakaj se ni držal programa in razložil poteka tega, kar oni imenujejo "osvobodilna borba", ter bojeved med partizani in domobranci, se je izgovarjal, da tudi on vsega ne ve, da pa bo izšla debela knjiga, ki jo piše, pa zaradi finančnih težav še ni mogla iziti, da tudi ni dobro vsega povedati, kar kdo ve, in da se mu mudi na vlak.

Naredil je vtis kot otrok, ki sta mu ata in mama naročila, naj sosedovim gre povedati to in ono, pa ne ve kaj odgovoriti, če ga kaj drugega vprašajo.

Govor je seveda nanesel tudi na pokojnega škofa dr. Rožmana. Dr. Mikuz je dejal, da mu ne gre v glavo, kako je mogel tako inteligenčen in razgledan mož, kot je bil škof dr. Rožman, misliti, da je komunistična partija nasprotna veri in da se bori proti njej. Samega sebe je predstavil kot člana KP, da pa je bil nekoč za kaplana, je pa seveda zamočkal.

Komunistična partija vidi, da doma vedno manj verujejo v njene zasluge, zato skuša svoj ugled dvigniti vsaj med zamejskimi Slovenci. Tako je prišel pred kratkim tudi v Gorico tak "evangelist" partije, Tone Svetina, pisatelj "zgodovinskega" romana "Ukana". Tam je dokazoval, da ga je k pisanju nagajala želja po iskanju resnice, medtem ko je knjiga, ki jo je napisal, niz izmišljotin, ki naj bi prikazale partijo v najlepši luči.

V Celovcu nameravajo "zgodovinarji" iz Ljubljane to jesen nadaljevati s svojim poveljevanjem komunistične partije.

Imajo pa ta predavanja tudi učinek, ki ga komunisti ne predvidevajo: mladina si zaželi zvedeti resnico o dogodkih med vojno in išče knjig, ki naj ji dogajanja osvetlijo od druge strani. K sreči ima knjigarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu nekaj takih na razpolago, pa vendar mnogo premalo.

Firbčni Jaka

Piknik za učence Slovenske šole v Chicagu bo v Lemonu

CHICAGO, Ill. — Vse učence Slovenske sobotne šole v Chicagu prijazno vabimo na piknik, katerega vam bomo pripravile v Lemonu na dan romanja v nedeljo, 2. julija.

Starše, ki ste se že nekateri razkropili po svojih poletnih domovih, lepo prosimo, da pripeljete otroke k popoldanski poobnoči ob dveh k groti. Tam se bomo našli in zbrali. Otroci se bodo v prelepi naravi veselili, se pokrepčali in se čutili med seboj kot ena družina!

In še nekaj! Nedeljo, 2. julija, so določili kot Slomškov dan. Mi kot Slomškova slovenska šola bomo z obiskom Lemonta obenem tudi počastili svojega zavetnika. Vsi pridite! Na veselo svidenje!

Učiteljice

Stavbe iz kovin na kolen

Na sovjetski antarktični postaji "Maladožnaja" gradijo stavbe iz kovin stekla in plastičnih snovi.

Stanovanjski objekti in laboratoriji stoje na stebrih, visokih 10 čevljev. Tako jih med snežnimi viharji ne bo zasulo.

Po tem sistemu bodo gradili stavbe tudi na drugih antarktičnih postajah.

VESTI IZ SLOVENIJE

Javno mnenje okužilo zrak v mestih

Človek bi pričakoval v Sloveniji tole: ker je na deželi manj mladih ljudi, bo tam naravno padla tudi rodnost. Ker gredo skoraj vsi mladi — po dvestem letu — v mesta in se tam poročijo, bo tam rodnost močno porasla.

Prvi del pričakovanja se je, škoda, izpolnil. Drugi del, dvakrat škoda, pa sploh ne.

Naj naštejemo samo nekaj podatkov o številu šolarjev. V šolskem letu 1970/71 je bilo šolarjev v osemletkah v Sloveniji na tisoč prebivalcev povprečno 127. Največ v občini Trebnje (164); Novo mesto (151), Črnomelj (146), Grosuplje (144), Sevnica (137), Metlika (128). Povsem drugačno podobo dobimo, če pogledamo v Ljubljano: Moste-Polje (109), Šiška (106), Vič-Rudnik (104). Te občine imajo zraven še nekaj podeželja. Ljubljana-Center (98), Bežigrad (86); najnižje v Sloveniji! A prav občina Bežigrad je vsa na novo pozidana in ima razmerno zelo mlado prebivalstvo, polno življenjskih moči.

Bojim se, da bi podatki za Maribor, Celje, Koper itd. pokazali enako zaskrbljujočo podobo.

Slovensko ljudstvo se v mesta zgrinja in tam izginja — ker je v mestih premalo naraščaja.

Ne gre za posamezne primere. Vemo, da ne morejo imeti vsi zakonci večjega števila otrok. Gre za povprečje. Za javno mnenje, ki nasprotuje družinam z več otroki. In javno mnenje je zelo nasilno. Na vsak način hoče mlado družino, ki se je priselila v mestno okolje, upogniti in ponižati na "najvišjo dovoljeno raven", na "maksimirano" dva otroke.

To javno mnenje je okužilo zrak naših mest in ga nehoti vdihavajo že naši otroci.

Po naključju mi je prišel v roke "leksikon"-zvezek, v katerega učenci določenega razreda vpisujejo svoje odgovore na razna vprašanja. Tako so v petem razredu neke ljubljanske šole otroci na vprašanja KO BOS VELIK — A, KOLIKO OTROK ZELIS IMETI? odgovorjali takole: 2, 2, 2, 1000, 2, 2, 2, 1, 1 — 2, 1, 1 — 2, 1, 2, 1 — 2, 1 — 2, 1 (samo 1!), 2 (punčko in fantka).

Če odpišemo neresen odgovor (1000), potem bi 16 učencev želelo imeti 26 otrok. Povprečje želja bi znašalo 1,6 otrok na zakon.

Noben otrok se ni zmotil, da bi napisal tri otroke, kaj šele več!

Nihče ni tako slep, da ne bi videl, kako bi 1,6 otroka na družino prineslo našemu narodu najhitrejšo smrt.

Toča v Brdih

V goriških Brdih je 11. maja huda toča povzročila okrog 40 milijonov škode. V vinogradih je uničila do 75% pridelka, prav tako je neusmiljeno oklestila številne nasade česenj, breskev

in drugega sadja. Toča je padla po vseh Brdih, prizanesla je le Humu, Kojskemu in Cerove-mu, najhuje pa je pustošila po Dobrovem. Se dobro uro po neurju so bila Brda povsem bela.

Dosti prihrankov

V Ljubljanski banki znaša vrednost hranilnih vlog v dinarjih 2,93 milijard, vrednost deviz na deviznih računih pa 2,14 milijarde dinarjev ali več kot 126 milijonov dolarjev. Ob koncu aprila je dinarske vloge imele 830.000 občanov, žiro račune 74.000 in 302.000 pa devizne račune.

Elektrika

Na posvetovanju o tehničnih problemih distribucije električne energije v Sloveniji se je zbralo 400 udeležencev, prebrali pa so 95 referatov, v katerih so razpravljali o najrazličnejših vprašanjih.

Med drugim so strokovnjaki predlagali, naj bi v bodoče naročniki električne energije plačevali letno in ne več mesečno, ker bi na ta način tudi zmanjšali stroške administracije.

Prilpava za študij

Ljubljanska medicinska fakulteta bo letos uvedla pripravljani tečaj za vpis na fakulteto. S tem hočejo izboljšati znanje prijavljenih kandidatov.

Na enemesečnem tečaju se bodo bodoči medicinci poglabili v vse štiri naravoslovne predmete, ki pridejo v poštev pri sprejemnem izpitu za vstop na medicinsko fakulteto: biologijo, somatologijo, kemijo in fiziko.

Delovne nezgode naših v Avstriji

V Avstriji je bilo lani zaposlenih povprečno kakih 130.000 jugoslovanskih delavcev. Nedavno so ugotovili, da so jugoslovanski delavci imeli lani 13.000 delovnih nezdod. To predstavlja okrog 10 odstotkov vseh zaposlenih Jugoslovancev v Avstriji.

To je tako visok odstotek in tolikšna izguba na zdravju in delovni sposobnosti naših ljudi, da bo treba posvetiti vprašanju delovne zaščite naših ljudi na tujem veliko več pozornosti kot doslej.

Na hitri cesti naprej

Cestni sklad Slovenije je objavil izid licitacije za gradnjo odsekov hitre ceste Hoče-Levec in Postojna-Razdrto. Med več podjetij iz Ljubljane, Sarajeva, Beograda, Skopja in drugih mest so bili najugodnejši ponudniki združenja GAST in Slovenije, Gradis, Slovenija-cesta in Primorje, Trboveljski Rudis in podjetje I. Co. RI. iz Rima.

Z omenjenimi izvajalci soglašata tudi mednarodna banka. Tako že lahko upamo, da bosta gradbišči Hoče-Levec in Postojna-Razdrto zaživelji že v prihodnjih tednih.

— Dominikanska republika je bila ustanovljena leta 1884.

Ameriška Domovina v prvem tednu julija zaradi počitnic osebja ne bo izšla

Naročnikom in vsem ostalim bralcem Ameriške Domovine vljudno naznanjamo, da ne bomo izdali lista v tednu 4. julija. Urad in tiskarna bosta zaprta od sobote 1. julija do ponedeljka 10. julija.

To bomo storili iz razloga, da bodo lahko dobili vsi naši uslužbenci toliko potrebne počitnice, kar bi bilo sicer nekaterim nemogoče, ker je število osebja premajhno, da bi moglo postopno na počitnice.

Dopisnike, tajnike društev in vse ostale prosimo, naj svoja poročila pošljejo prej, da jih bo mogoče pravočasno objaviti. Prosimo vse, da vzamejo to vest blagohotno na znanje.

F. S. FINZGAR:

STRICI

IX

Ce kaj spravi zlahto, jo spravi smrt.

Taka je ljudska sodba. Podlogarja sta poslala na vse plati sle, da so šli sosedom in sorodnikom velevat na pogreb. Najbližje sorodnike je obznanil Gašper sam. Taka je šega. In zato sta se zedinila z očetom, da obvesti tudi oba brata Gašper.

Mlinar mu je zapregel, da se je odpeljal v Lepo njivo. Le kaj bi bilo moglo upogniti oba s Podloga, da bi se bila ponižala do Mihorja in Boltežarja? Smrt ju je. Gašper ni ne jokal ne zdihoval. Toliko ga je prevzela bolečina in žalost, da je ves otrpel storil svojo dolžnost, bilo pa mu je vseeno, naj se na svetu zgodi kar koli. Stopil je k bratoma. Ker sta imela ponočno delo, sta bila oba doma; sedela sta na posteljah in se z malico pripravljala za v jamo.

"Na pogreb sem prišel velevat," je topo izpregovoril Gašper.

"Pa ne oče?" je planil Mihor, ko sta po kratkem premolku prišla do sape. Tako ju je iznenadil bratov obisk.

"Žena in sin," je popravil Gašper.

"Lucija?" se je oglasil Boltežar. Kruh in nož sta mu padla iz rok.

"Lucija in Gašperček," je potrdil brat suho, ves odrevenel od bridkosti.

Tedaj se je Boltežar zvalil na posteljo in zaril obraz v blazino. Začel je drhteti po vsem životu, dokler ni planil v jok; hrust je jokal kakor otrok.

"Ne tuli! Kaj poreko ljudje?" ga je potresel Mihor.

"Z vozom sem tu," je vabil z obupno topostjo Gašper. "Se nekaj drobnjarij nakupim, ta čas se pripravita, da prisedeta." In je šel v trg.

Mihor je še enkrat počital bratu preglasni jok, nato sta se začela napravljati. Obledena sta tiho sedela na posteljah in gledala predse. Kar se hitro dvignila Boltežar.

"Počakajta me!" in zgine. Vrnil se je tik pred bratom in prinesel s seboj veliko škaflo, skrbno povezano.

Noč se je začela zgrinjati, ko so se odpeljali iz Lepe njive. Skoraj vso pot so bratje molčali. Boltežar je pestoval svojo škaflo in nihče ga ni vprašal, kaj prinaša. Mihor je komaj izvelel toliko iz Gašperja, ki je prepadel in na videz brezčuten buljil oči v noč, da je zvedel, kako se je pravzaprav, zgodilo.

Blizu polnoči sta Mihor in Boltežar stopila k mrtvaškemu odru. Ljudi, ki so čuli ob mrličih, se je kar gnetlo. Pogovor je hipoma utihnil, ko sta prišla Podlogarjeva ter prijela za vejico, pokropila in pokleknila.

Ljudje so videli, kako so tiho kapale Boltežarju solze.

V veži sta se srečala z očetom. Molče so si segli v roke in si jih stisnili. Vsi so hkrati zardeli in si samo za hip pogledali v oči.

Prošnja in odpuščanje, vse je bilo v tem kratkem pogledu.

Po polnoči so se ljudje začeli razhajati.

Maruša je napravila bratoma nekaj malega za večerjo in jima jo zanesla na izbo.

Kakšna izba! Vse, kot sta pustila, in vendar vse drugače. Belo posteljo, postelji, pomita tla, šopek, ki ga je bil vrgel Mihor pod mizo, je tical za posteljo, lepo zvrzan. Brata sta strme obstala sredi sobe.

"Lucija!" je izpregovoril Boltežar in pokazal s prstom na nove rjuhe.

Mihor je prikimljal in počasi začel večerjati. Boltežar se jediti ni dotaknil. Sedel je na stol, ob katerem je postavil škaflo, in zagledal v belino pražnja in mislil na Lucijo. Ni si pa mogel

misliti, da je bila Lucija sobico pripravila tedaj, pred tisto potjo, na kateri jo je ustavil oče...

Ko so zadnji, ki so prišli kropiti in čuvat k mrličema, odšli, so se domači zbrali pri mrtvaškem odru in dolgo molili. Potem je ostala pri luči le še stara samska Veselka, ki je prečula in predremala že desetletja pri mrličih po vsej sosesčini. Domači so se potaknili, kamor je kdo vedel, in se naslonili za nekaj ur v pobiti trudnosti.

Mihor je v lepi postelji trdno zaspal. Boltežar pa je napeto čul in čakal, da je vse potihnilo.

Tedaj se je splazil iz postelje, odvezal škaflo in bos neslišno šel k Luciji. Veselka je slonela z glavo na mizi in trdno spala. Boltežar je odprl škaflo. Vnj cvetja je udaril iz nje. Začel je jemati: nagelj za nageljnom, rožo za rožo. Z nepopisno nežnostjo je nosila ta od rude in krampa črna roka cvet za cvetom na oder in ga trosila po obeh mrličih. Dva velika cveta je prihranil za nazadnje: rdec nagelj je vtaknil v sklenjene roke ob križ Luciji in bel nagelj je stisnil med drobčene prste Gašperčku. Ko je opravil, je sklenil roke in gledal. Kot otroku, ki je razpostavil podobice po klopi, mu je zasijal obraz v vselem nasmeju. Zdelo se mu je, da se je nasmešnila tudi Lucija in ga zahvalila za rože. S tem smehom v duši je tiho zginil na izbo.

Na Lucijin in Gašperčkov pogreb se je zgrnila vsa okolica. Resnična žalost je prevzela duše. Celotno srce, ki je v njih tlela zavist ob Lucijini poroki, so bila polna ljubezni.

X
Po opravljeni pogrebnici so bili vsi s Podloga zbrani v hiši. Maruša in Stefa tudi. Gašper je bil strd, da se je smilil vsakemu, ki ga je pogledal. Oče je kar ves klonil. Glava se mu je povešala na prsi, zamisljen je hodil po sobi.

Vsi so molčali in vsi so bili kakor na trnju. Maruša, ki se ji še ni godilo bolje kot za gospodinjstva Lucijinega, se je še venomer usekovala, Stefa je bingljala z nogami in plašno gledala po sobi.

V vseh sroih je bila ena misel. Toda nikogar ni bilo, da bi bil izpregovoril pravo besedo.

"Ah, kako je dolgčas!" je nenadoma vzdihnila Stefa, ki je tolikanj prečebljala z Lucijo.

Boltežar je zakašljaj, Gašper se ni ganil, oče pa je hodil in hodil po sobi.

Ko ni bilo molka ne konca ne kraja, je Mihor vstal s klopi pri peči in suho povabil brata: "Boltežar, iti bo treba."

Tedaj je planila Stefa k Mihorju in ga pritiskala nazaj na klop:

"Nikamor ne pojdetal! Ne smeta! Ah, ko je tako dolgčas!" Mihor je res sedel nazaj. Stefa se je vrinila med oba brata na klop in jo držala za roke:

"Nikoli več vaju ne izpustim. — Pri nas bosta. Kajne, oče, da ne smeta stran?"

Simen je hodil in hodil. Tedaj se je oglasila Maruša:

"Gašper, tak blekni no! Ali ni že dovolj nesreče in puščobe na Podlogu? — Oh, ti možaki, kakšni ste."

Maruša je zajokala in med jokom neiskreno gozila:

"Se jaz — prav gotovo — še jaz poberem cunjke. Ko ste takšni! — Oh, Lucija, ki si pri Bogu, sprosi jim, da spregledajo."

Zajokala je glasneje in z njo vred Stefa, ki ni spustila rok bratov in jih je krčevito stiskala.

(Dalje prihodnjič)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Spomini ob 80-letnici p. Bernarda Ambrožiča

Delo med vojno

IV.

EUCLID, O. — Naj za danes zožim članek, ki ga je p. Bernard Ambrožič napisal za Ave Maria decembra 1941 (str. 18 in 19) Domovini na pomoč. Omenja odbor za Pomožno akcijo slovenskih župnij. Častni predsedniki in nadzorniki so imenovani Rt. Rev. Msgr. Hribar, Rt. Rev. Msgr. Ponikvar in Rt. Rev. kanonik Oman. Aktivni predsednik Rev. Milan Slaje iz Lorraine, podpredsednik Rev. Matija Butala iz Joliet, tajnik p. Bernard Ambrožič iz Lemonta, blagajnik Mr. Anton Grdina. — Pomožna akcija slovenskih župnij skuša poseči zlasti na polje, kjer JPOSS nima dostopa. Predvsem hoče po \$1 mašnih intencij za sv. maše nabirati, da jih razdeli med tiste pregnane duhovnike, ki jih je Hitler pregnal iz slovenskih župnij. Ljubljanski škof dobi od nas preko Washingtona in Rima nabrani denar precej hitro in on gotovo najbolj potrebn. Mnogi bodo radi maševali v namene tukajšnjih darovalcev, denar pa odstopili ondotnemu odboru za splošno pomoč tistim, ki so najbolj potrebni, pa naj bodo tega ali onega stanu.

Pomožna akcija slov. župnij je po svojem tajniku p. Bernardu do konca novembra 1941 odposlala že tri tisoč mašnih intencij. Tudi omenja: "...da je izposlovala od NCWC v Washingtonu (kar sem že v zadnjem članku omenil) zelo izdatno pomoč za Slovenijo v znesku \$40.000. Ta znesek je bil že odposlan skozi Rim in vsak čas pričakujemo potrdila o sprejemu iz Ljubljane. V članku zaključuje: "Darove za sv. maše sprejema in pojasnila daje p. Bernard Ambrožič O.E.M., 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio.

Za majsko številko 1942 ima na str. 8-10 Ave Maria natisnjeno: Ali se sme resnica povedati? — "Resnica, ki bi jo bilo treba povedati na vse glas in za vso našo javnost, je ta, da nimamo srca za trpljenje naših bratov in sestra tam.

Če bi ga imeli, ne bi s tako grozno težavo spravljali skupaj tiste bore groše, ki se jim pravi Pomoč domovini...

Te dni sem napisal dva članka o tem v Amerikanskem Slovenskem in v Ameriško Domovino, enega napisal v Baragov Svetilnik. Morebiti ste čitali. Morebiti celo — razumeli...

Potem sem šel v Washington in sem tam oddal osebno \$3000 za Slovenijo kot prispevek "Pomožne akcije slovenskih župnij". In sem poizvedoval in dosegel:

1) Sme se še vedno nabirati.

2) Lahko se še vedno pošilja. Obljubili so mi, da ko bo denar,

ki sem ga bil tja prinesel v par dneh na razpolago pomožnemu odboru v Ljubljani. Msgr. Ready, glavni tajnik NCWC, je ravno tisti dan, ko sem bil jaz tam, prejel telegram od papeževnega državnega tajnika Magliona, ki mu razlaga, kako naj naredi, da bo še nadaljna pomoč prihajala v Rim (Vatikan) in od tam med nesrečna ljudstva.

3) Msgr. Ready poudarja, da je zelo, zelo potrebna takojšnja pomoč, da podjarmljeni ljudje vzdrže pogumno do konca... Dajmo jim čutiti, da Amerika misli in dela za nje.

4) Pomožna akcija ameriških škofov — The Bishops' Relief — je poslala v Slovenijo in na Hrvaško za Slovence že dvakrat (kot je že bilo omenjeno).

5) Fondi "Bishops' Relief" so za sedaj izčrpani. Posebna kolekta četrto nedeljo v postu bo zopet za ta namen. Nabrali bodo novih fondov in morda za Veliko noč poslali pomoč v razne kraje skozi Vatikan.

(Pošiljajo bolj tajno in se o tem le bolj malo poroča v javnosti, vsak lahko sam pogruntal, zakaj tako... Vendar stvar je popolnoma gotova.)

6) Slovenija bo spet dobila svoj del pri prihodnjem razdeljevanju (pripomnim jaz, to je pot do \$11.000), škofje so pa obljubili, da bodo dali toliko več, kolikor več bodo zbrali Ameriški Slovenci sami za svoj narod potom lastnih pomožnih organizacij.

7) Ko so škofje zvedeli, da imamo Slovenci svojo lastno organizacijo Pomožne akcije slovenskih župnij, so pričakovali od nas večjih prispevkov. Zato so sami toliko dali. Zdaj so nad nami razočarani in je bil skrajni čas, da sem prinesel vsaj omenjenih \$3.000...

(Jaz se spominjam, da so bile od Pomožne akcije slovenskih župnij za Veliki petek 1942 razdeljene posebne kuverte med ljudi slovenskih župnij, da so za ta dan darovali dar v pomoč tej akciji. Ne spominjam se, koliko se je takrat nabralo. Če je bilo k dodatnim \$11.000, ki jih je Bishops' Relief, vključenih od Slovencev omenjenih \$9.000, poslan kar \$20.000 Sloveniji v pomoč.)

V Ave Maria, okt. 1942, na str. 26 ima p. Bernard članek: "Pomagajmo še domovini". Samo nekaj izvlečkov prepisem: "Danes je spet prilika, da se nekaj pove, da je tajnik Pomožne akcije slovenskih župnij prejel pisimo iz Ljubljane, ki je bilo napisano in na — skrivno — pošto oddano 13. junija 1942. Torej je pisimo primeroma zelo svežega datuma in njegova vsebina je pomembna.

Na kratko povedano pove ti, sto pisimo naslednje reči: Z veliko hvaležnostjo sta ljubljanski

škof Rožman in frančiškanski provincial Gracijan Heric prejela \$6.000 mašnih intencij, ki so doslej bile poslale iz urada Pomožne akcije slovenskih župnij. Razdeljene so bile med potrebne duhovnike obeh škofij, med svetne in redovne duhovnike. Tako so si mogli mnogi duhovniki nakupiti vsaj nekaj obleke, perila in obutve... Če bodo še prihajale tja mašne intencije, bodo tudi nekateri še kaj nakupili, ali pa pomagali svojim ljudem, oziroma prispevali v skupno blagajno za pomoč pregnanim in potrebnim... Tudi oni duhovniki, ki so pregnani, raztreseni po Hrvatskem, so vsaj nekateri dobili svoj delež... Veliko dobrega bo storila Pomožna akcija slovenskih župnij, če bo še nadalje zbirala in pošiljala...

Mi imamo temu pismu naslednje dostaviti:

Pomožna akcija slovenskih župnij je doslej nabrala in odposlala 8000 mašnih intencij. Do dne 13. junija (1942) je pripislo na svoje mesto šele 6000 intencij, zato zadnjih dveh tisočakov tisto pismo ne omenja. Samo to moramo vedeti, da tudi "skrivna" pošta dandanes po časi deluje... Zadovoljni smo lahko, da vemo: Če počasi, pa gvišno!

V koncu članka pa to dostavlja: "Znano, da Pomožna akcija slovenskih župnij ne nabira samo mašne intencije, ampak tudi "proste darove", kot smo že večkrat omenjali. Teh prostih darov smo doslej pri naši akciji nabrali 10.000 dolarjev.

Odposlali smo že \$9.000 po nas nabranega. Skupaj smo odposlali \$17.000, nekaj čez en tisoč pa je še v naši blagajni. Tako da ne bo zmešnjave, da smo danes tu napisali le o mašnih intencijah. O "prostih darovih" bomo napisali ob drugi priliki."

V junjski številki Ave Maria 1943, na str. 32, pa pod naslovom: Da bi ne bil Glas "vpijočega v puščavi" ... P. Bernard Ambrožič OFM.

"Na ponovno iskreno prošnjo ljubljanskega škofa Rožmana smo tudi poživili delovanje Pomožne akcije slovenskih župnij, ki ima sedež v Clevelandu. Ne bom tukaj na široko pisal o tem, saj ste sami brali v dnevnem časopisu. Zavedamo se, da spet ne bo dobrodošla ta akcija vsepovsod, toda srce nam ni dalo, da bi ostali gluhi za obupne kliče iz domovine. Kdor z nami ne more ostati gluha, naj se nam velikodušno pridruži!

Pisali so nam iz starega kraja, da škofijska dobrodelna pisarna v Ljubljani potrebuje milijone lir. To je v našem denarju nekaj deset tisoč dolarjev. Kako lahko bi zbrali, če bi le res hoteli!

Da bo vsaj nekaj pomagano, smo na seji 10. maja sklenili, da takoj damo tja čez morje glas, naj se na ta račun takoj iz-

TONY KRISTAVNIK
PAINTING AND DECORATING

Telephone: 944-8436

Poletje prihaja! Najboljši čas za pleskanje!
Preglejte vaše domove in pokličite nas
za brezplačen proračun. Smo strokovnjaki!

posodijo lir za deset tisoč dolarjev, mi jih bomo ob svojem času povrnil. Toda mi jih moramo prej — imeti!

Zato nabiramo. Kako nabiramo, je bilo brati že marsikje. Vsak izmed nas že ve, kako lahko daruje in kam naj pošlje. Ko to pišem, je že nekaj nad en tisoč skupaj. Še osem tisoč je treba, da bomo na varnem. Ti, ki to bereš, ne zakrknij svojega srca." Odpošlji na naslov: P. Bernard Ambrožič, 62 St. Mark's Place, New York, City, ali na (bil je blagajnik): Mr. Anton Grdina, North American Bank, 6131 St. Clair, Cleveland, Ohio.

Tako za ta sklad je od julija bil v Ameriški Domovini kot v reviji Ave Maria termometer, kako se je lestevica dvigala. Ko je 1. avgusta 1943 fara slavila zlati jubilej msgr. Vitusa Hribarja, župnika v Collinwoodu, so ves dohodek in vsi darovi od zlate maše šli v blagajno Pomožne akcije slovenskih župnij — za pomoč trpečim v stari domovini. Na platnicah v Ave Maria za okt. 1943 pri "Toplomeru tople ljubezni" p. Bernard Ambrožič omenja: Nismo pričakovali, da je sonce ljubezni tako pripekalo tam na zlati maši v Collinwoodu. Pa smo poslali blagajniku Mr. Grdini kar pol drug tisočak. Tako je bilo, da danes stoji termometer v sredini devetega tisočaka.

Pripominjam, da omenjeni zlatomašnik msgr. Hribar, ki je bil to vse prepustil v pomoč domovini, je dal besedo: da bo vsak mesec dal v Pomoč akciji Slo-

venskih župnij \$50.

Na zadnji strani platnic Ave Maria za december 1943 je pribil:

Toplomer tople ljubezni do stare domovine. Se zadnji, to se pravi deseti tisočak, je treba prignati do vrha... Ravno ko lezemo proti sredini desetega tisočaka, je k nam dospela preiskrena zahvala ljubljanskega škofa, z njo vred pa potrdilo, da je tozadevno naše pismo v redu sprejel. Torej smo svoj namen dosegli — vsaj majčkeno smo priskočili na pomoč v silnih potrebah narodu doma. Priskočili smo na pomoč takoj in ni nobenega dvoma, da smo naredili dobro delo. Zdaj naj reče ta ali oni karkoli hoče — mi smo veseli, da se je vsaj to posrečilo. Zato se tudi mi prelepo zahvaljujemo vsem, ki ste darovali in ki še boste. Bog vsem obilo povrni! Imena in darove objavlja Ameriška Domovina v Clevelandu. Prosimo še!

Tako sem novonaseljencem malo odkril delo, ki ga je p. Bernard Ambrožič v pomoč domovini takrat vršil. Pomoč naseljenjem pa priklical v spomin sodelovanje, ki so ga takrat storili.

M. T.

(Pride še)

Amerikanci emigrirajo v Avstralijo

Canberra, Avstralija — Amerikanci se zadnja leta v precejšnjem številu izseljujejo v Avstralijo. Po številu emigrantov v Avstralijo je Amerika še sicer na sedmem mestu po sledečem vrstnem redu: Anglija, Irska, Jugoslavija, Avstrija, Grčija, Italija in ZDA. V letu 1971 je v Avstralijo emigriralo blizu 6000 Amerikancev, poroča avstralsko ministrstvo za emigracijo.

— Predsednik Warren Harding je kot prvi predsednik ZDA govoril vsej deželi preko radia.

Preveč žrtev prometa

Prometne nesreče zahtevajo več življenj kot nalezljive bolezni.

Pri vsakem drugem moškem, ki umre v starosti 15-24 let, je prometna nesreča vzrok smrti.

Če bi ne bilo smrtnih žrtev prometa, bi se povprečna življenjska doba podaljšala pri moških za poldrugo leto, pri ženskah pa za šest mesecev. To je več, kot bi lahko dosegli z odstranitvijo vseh nalezljivih bolezni.

Podatke je objavila svetovna zdravstvena organizacija (WHO), ki je proučila stanje v 21 evropskih deželah. Sedem odstotkov novorojenih dečkov in pet odstotkov novorojenih deklic čaka po teh podatkih smrt na cesti oziroma v prometu.

Največ nemških priseljencev
Največ naseljenec v Ameriki, ki so prišli iz Evrope, je iz Nemčije, Italija je na drugem mestu.

Oglašajte v "Amer. Domovini"

MALI OGLASI

V najem

Oddamo 5-sobno stanovanje zgoraj, nič garaže. Oglasite se osebno na 1126 E. 61 St. spodaj v trgovini.

—(126)

Hiša naproday

5 spalnic, zidana enodružinska hiša, v Euclidu, priključene garaže. Na 23991 Effingham Blvd. Kličite 486-6195

—(127)

Naprodaj

Hiša za 2 družini, 5-5, dobra investicija. Nič agentov. Kličite 731-9431

(126)

Hiše naprodaj

Dvodružinska in enodružinska in 3 garaže, vse na enem lotu na Edna Ave. v lepem stanju. Kličite 381-2705 za sestanek.

(126)

Hiša naprodaj

Chardon Hill, Euclid, O. 1½ nadstropna, veliko ograjeno dvorišče, razv. soba, urad, 2 ognjišča, priključena garaža. Lastnik gre ven iz mesta. Kličite 486-7364

—(128)

V najem

Oddamo 4 sobe za eno ali dve osebi. Imamo tudi 5 sob za družino. Kličite po 5. uri 731-9431.

(126)

Hiša naprodaj

Ranch tipa, velik lot, blizu St. Margaret Mary cerkve na Belvoir Blvd. Kličite 382-5023 od 5:30 do 8. zvečer.

(128)

HISA NAPRODAY

Prijazna zidana hiša je naprodaj v fari sv. Kristine, vsa pokrta, z tremi spalnicami in dvojno garažo. Hišo se lahko ogleda vsak čas po dogovoru. Lastnik prodaja sam. Kličite 731-8777.

(23,26,28,30 junij)

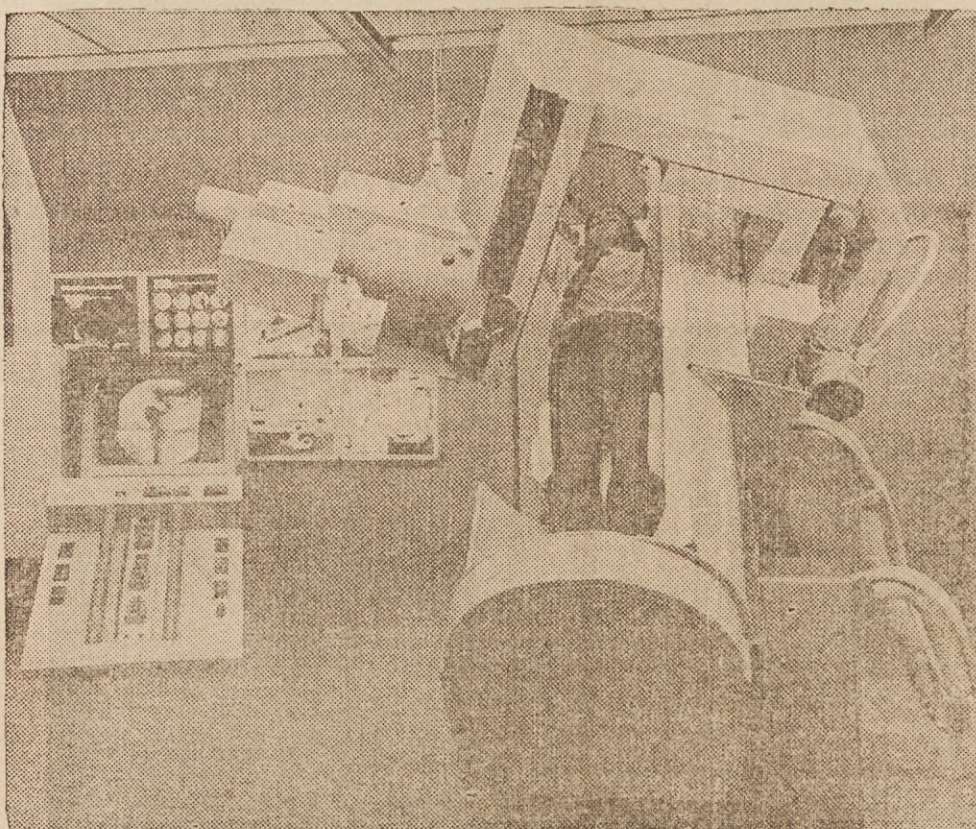
Stanovanje se odda

Tri opremljene lepe sobe se odda v okolici Sv. Vida. Kličite 481-6072 ali 531-2414.

(126)

Priatelj's Pharmacy

IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE OHIO ZA OSTARLE
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS
St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212

NOVE VRSTE RENTGENSKIH PREGLEDOV — Slika kaže nove vrste Rentgen (X-ray) aparat, ki ga je izdelalo nemško podjetje Siemens. Aparat je izdelan tako, da lahko pregleda katerikoli del bolnikovega telesa, ne da bi se bilo treba bolniku kaj premikati.

IVAN PREGELJ:

Magister Anton

ZGODOVINSKI ROMAN

"Bog ji odpusti!" je medlela magistru beseda na ustih. "Otroka si je želela."

"Pa si plašč popustil v njenih rokah in pobegnil?" je rahlo in prizanesljivo iskal vikar.

"Nisem, a sram me je bilo tako, ko sem spoznal, kaj je ženska hotela," je povedal preprosto magister.

Vse, kar je bilo dotlej narejenega in igrivo glumskega v pomenku med njim in vikarjem, zdaj je minilo. Nekam očetovsko toplo se je vnelo duhovnemu v očeh; magistru so silile solze v oči.

"Tak si ji ušel, Tone? Ušel!"

"Ko se mi je takisto zgodilo," je povzel tedaj magister znova besedo, "saj boste sprevideli, da mi tudi spricho gospoda Fabra samega ni bilo več ostati v cesarskem mestu... Naj bi ga bil srečal, kako bi mu bil mogel pogledati v oči. Ni mi bilo ostati!"

"Sprevidim, Bog pomagaj", je pritrtil vikar živo.

"V pismu po prijatelji svojem Zolni sem se poslovil," je pripovedoval magister, "pa se napotil na jug. Imel sem nekaj šol in znanja pa Zolna mi je bil povedal za visoke nauke v Italiji in mi nasvetoval podpornika, ki bi ga utegnil najti v Trstu..."

"V Trstu? Le koga? Kakor da mimo Stanjela drži pot od Trsta? Koga si iskal v Trstu?" je izpraševal vikar.

"Ali sem si smel le misliti, da stopim pred Vas," je dejal magister, "po tistem, kakor sem bil naredil, ko sem Vam ušel?"

Vikar je molče prikimal, magister je pripovedoval:

"Jernej Zolna mi je bil povedal za škofa Petra Bonoma, da rad podpira siromašne šolarje in da je tudi učen. Zato sem potkal pri njem. Nisem mu bil všeč. Pevskih ljudi si je želel in priljudnih. Jaz pa ne pojem in ne znam hoditi po gosposko."

"Ne objokuj te svoje nesreče," je menil vikar resno. "Ne sodimo. Tudi gospoda Luka in Matej ne sodita rada duhovnih ljudi. Po našem pa ni bil pravi ne ta Peter v Trstu ne tisti Pavel v Kopru, ki je poslej res zašel med krive preroke. Resnično, še o patriarhu v Ogleju Grimaniju gre glas, da ni več čist. Govori!"

"Pri tržaškem škofu Petru mi torej ni bilo dano, da bi služil," je nadaljeval magister, "pa sem zato poslej vendar našel moža z infulo in mitro, prijatelja in gospodarja. Tiste dni, kar sem se pa v Trstu mudil, v spominu jih bom ohranil do konca. Tam sem izvedel za nesrečo svoje edine sorodnice Skalčeve Jere, ki mi je po materini smrti nekaj let nadomestovala mater in sestro. Da je prepala, imela nezakonsko dete, sem izvedel, pa da ste se Vi, gospod vikar, zavzeli za otroka, ko je mati umrla. Hvala Vam!"

Mrtvo in trudno do zadnjega mu je šla nato beseda, ko je govoril, kako je poslej šel peš v Italijo in se dolga leta prebijal na visokih šolah v siromaštvu in nadlogah, ki je bil za vsakoteri uk trde glave, dokler le ni preveril učiteljev, da je priden in da tudi nekaj zna. Kot magister je iskal po prestanem izpitu službe, bil za spremljevalca in nadzornika bogatemu dijaku, pretrpel zaradi tega svojega varovanca težko rano pod dijaško sabljo, se zameril njegovim ljudem, služil potem kot domači učitelj, kot sekretar pri nekem prelatsu, prišel nekoč hudemu psu pod zobe, bil še en-

krat dijaški spremljevalec, še enkrat sekretar in sobar pri odličnem duhovnu, se spoznal z jezusovcem o. Jajem, prišel v Benetke, našel tu škofa Vrbana ljubljanskega, se mu predstavil in stopil pri njem v službo za odgojitelja dijakom, ki jih je škof hotel šolati za duhovno službo, preden jih pošlje iz Gornjega grada v novi "nemški" kolegij v Rimu, da mu jih tam jezusovci izobrazijo za učne in pobožne duhovnike, kar je gospodu vikarju, ki je tudi sinu rajne Skalčeve škofu v varstvo ravnal, prav tako dobro znano, kakor njemu samemu. Tako je povedal magister. Vikar je dejal:

"Vigilo, čujem! In vem, kar vem. Kar za prazno se nisem gnal, da bi temu otroku, ki o njem govoriš, dobro storil. Ne bom dejal, da mi je že kar Bog sam vdahnil misel, naj ga, kljub zadržkom, skušam izsolati za duhovsko službo. Bog obrača! Njegova naj se zgodi. To ti pa povem, da sem preudarno delal. Dvoje sem našel namreč v tej dušici, angela in hudiča, in sem vedel od prvega, da bo tistemu služil, ki ga prvi ujame. Lej, pa deš, da sem ga jaz. Deo gratias! Škof, visoki gospod Vrbani je torej zadovoljen z menoj?"

"Saj ste brali, kakor sem pismo prinesel!" je dejal vljudno magister in se zagledal molče v vikarja, ki je krotil svoje rahlo ničurno veselje, da je našel priznanja in zadoščenja pri svojem oboževanem in češčenem gospodarju.

"Procuramus," je grčal zato vedro, "govori, tak govori in povej še kaj!"

"Povedal sem menda vse," se je zganil magister trudno. "Saj kar se je še godilo z menoj, že veste. Kako sem se po petnajstih letih v Stanjel vrnil, tukaj prvo uro tri žerjave spoznal in jim po vrsti lepo, vsakemu, kakor je hotel, stregel in služil."

"In še Mici pokorno na pove-lje po vode šel, vem," je dejal veselo vikar in dvignil posodo

z vinom. Povzdignil je glas, ki ga je skušal pačiti nekako dobrohotno pikro, ne da bi mogel skriti veselje in ganotje, ki ga je obhajalo spricho nerodne magistrove poštenosti.

"Vivas et floreas — živi in napreduj," je napil. "Za silo si me potolažil in sem zadovoljen s teboj, četudi mi je težko verjeti v tvojo učenost, mimo petelinje, ki jo že iz Stanjela veš. Stoj, saj te ne tajim! Saj si se z izpričevali potrdil in tudi služba ti je v čast. Živi in pij!"

Tako je nazdravil magistru, ki se je pohlevno zahvalil.

Nekaj trenutkov ga je nato vikar gledal z vidnim ugodjem. Pa je zdajci duhovnemu gospodu zaigralo nekaj zlostnega in podsmehljivega kraj ustnic.

"Procuramus," je zamrmral in nato živahno vzkliknil: "Zvi-jačen nisi, vidim. Pravičen do konca pa tudi ne. Tajiš se! Če sem duhovni! Mar zato nisem človeški? Da ne bom umel in prav svetovati znal? Procuramus! Babi ime povej, pravim, ki te je speljala, da po moje v kloster nisi hotel pa petnajst let učenega potepuštva na rame zadel. Čujmo!"

Magistra je obšla težka zadrega. Neumno se je nasmehnil, da bi se prikrl, a se je v svoji prirodi le še bolj pokazal. Vikar ga ni izgubil iz oči in je zmagoval že v naprej v mislih sam pri sebi:

"Imam ga, kakor mlado jerebico ga imam pod klobukom. Babi ime naj pove, sem dejal, in prav je tako. Mar je illustrissimus ac venerabilissimus Meus, škof Vrbani slep, da ne bi bil tej poštenji prekli duhovništva ponujal, če bi dolgin bil maral zanj? Ni maral, galjot! Zato naj govori in se opraviči!"

Tako je domislil vikar in ponovil:

"Ime povej! Gallinam tuam nominare intende, kokoš ime-nuj, nevredni moj in potepeni petelin! Kje je kurnik, kjer jo imaš?"

"V Stanjelu," je zajeceljal ustrahovani magister.

"Procuramus!" je vzkliknil začudeno vikar in pogledal sršeče, ker se mu je zazdelo, da se mu mladi posmehuje.

"Gospod vikar," se je sprožil tedaj magister v pohlevno besedo, ki mu je šla togo, skoraj jokavo. "Greha ni bilo. Od mladih let do te ure sem mislil nanjo. Petnajst let je nisem videl. Ko sem šel, je bila še otroška; zdaj ji bo neki petindvajset let. O moj Bog, pa saj še tega ne vem, ali še živi..."

"Ime, ime! je priganjal vi-je menil:

"Nazval sem te že, kakor si čul, Uliša. Saj menda poznaš to favelo. Dvajset let da je hodil lovač po vojškah in po morju. Doma pa da ga je s solzami objokovala žena. Dvajset let. Reci, daj, ali je modra ta zgodba? Dejal bom, lovača, ki se dvajset let potepa, najdeš. Ali pa je taka ženska na svetu, ki bi dvajset let zvesto jokala?"

"Ne vem," je odvrnil magister togo, "a bral sem in verjel. Lepo je brati."

(Dalje prihodnjič)

Levičarji

PHILADELPHIA, Pa. — Po-vprečno je med normalnimi ljudmi od 4 do 8% levičarjev, ljudi, ki lažje delajo z levo roko kot z desno.

• Skupinska potovanja
• Potovanja posameznikov
• Najetja in nakup avtov vseh vrst
• Notarski posli — prevodi
• Vselitev ali obisk sorodnikov
• Sporedi za potovanja z ladjo ali letalom na razpolago — Kličite ali pišite!

M. A. Travel Service

6516 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103
Phone 431-3500

VII. FAVELA O PENELOPI.

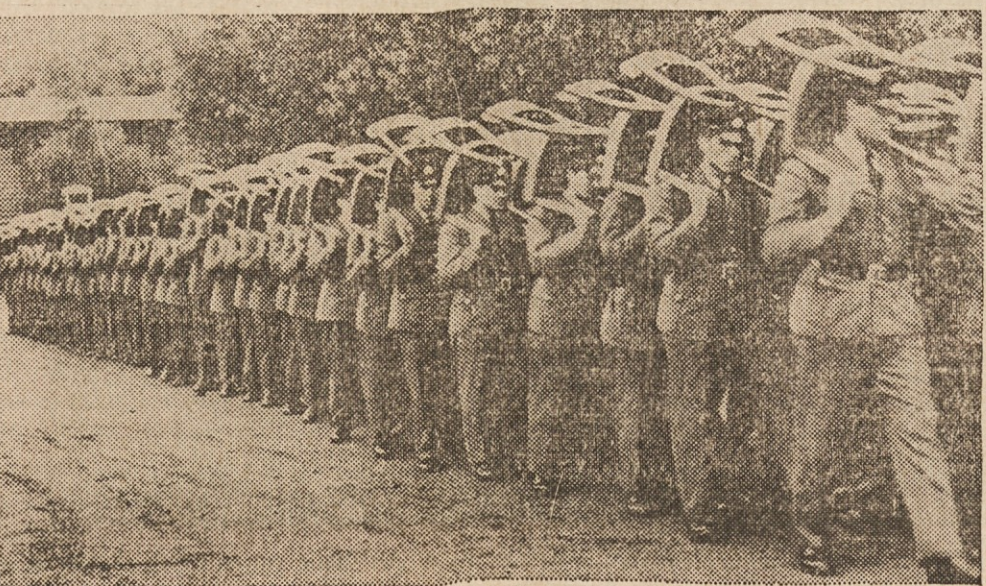
Res je bila vikarjeva strežnica. Odprla je v sobo in postavila kosilo na mizo, ki jo je bil vikar sam pregrnil. Ko je strežnica odšla, je vikar molil in velel nato magistru, naj zajme. Potem

UZIVA — Juan Sarmiento iz El Paso, Tex., je uslužbenec oddelka za parke, ki izgleda pri svojem delu tudi resnično uživa: S kakim zadovoljstvom duha in si ogleduje običajno ivanjščico.

V VRSTAH KORAKAJO PO VSEM SVETU... Na zgornji sliki vidimo enoto ženske milice, ko koraka skozi glavno mesto Albanije Tirano, spodaj kaže oddelek policijskih kadetov v Borku na Zahodnem Nemškem, kako se da enostavno seliti. Vsak izmed učen-cev je vzel svoj stol in koraka v urejeni vrsti z njim na novo mesto.

BRITANSKA POD MORNICA — Slika kaže prvo britansko atomsko podmornico Dread-naught, ko se dviga iz morja v bližini Bermudskega otočja. Dolga je 266 čevljev in obsega 3,500 ton.

KOLEDAR društvenih prireditev

JULIJ

2. — Pevski zbor Korotan pri-redi piknik na Slovenski pristavi.

4. — Zegnanje pri kapeli v Tri-glavskem parku pri Milwau-kee, Wis. Ob 11. dopoldne sv. maša, nato kosilo in zabava.

4. — Piknik Slovenske pristave.

9. — Štajerski klub priredi pik-nik na Slovenski pristavi.

16. — Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristavi.

16. — Piknik društva Kras št. 8 ADZ v parku ADZ.

23. — Misijonski piknik v Mil-waukee, Wis. Začetek s sv. mašo ob 11. dopoldne v Tri-glavskem parku.

23. — Zveza SPB Tabor priredi piknik na Slovenski pristavi.

30. — Slovenska šola v Collin-woodu priredi piknik na Slo-venski pristavi.

30. — Društvo sv. Ane št. 4 ADZ priredi piknik v Izletniškem parku v Leroy, Ohio.

AVGUST

6. — Letni družinski piknik Društva Najsv. Imena fare sv. Vida na Saxon Acres farmi na White Rd.

6. — Federacija KSKJ društev v Ohio priredi KSKJ dan v parku sv. Jožefa na White Rd.

9. — Federacija klubov slov. upokojencev priredi piknik na farmi SNPJ na Heath Rd.

13. — Katoliški vojni veterani fare sv. Vida priredijo drugi letni st. clairski Polka piknik v avditoriju in dvorišču sv. Vida.

13. — Piknik Misijonske znam-karske akcije na Slovenski pristavi.

20. — Fara Marije Vnebovzete priredi Zegnanjski festival v šolski dvorani.

20. — Plavalne tekme in piknik na Slovenski pristavi.

20. — Triglavov piknik v Tri-glavskem parku pri Milwau-kee, Wis. Začetek s sv. mašo ob 11. dopoldne pri kapelici, nato kosilo, tekme in zabava.

26. — Pristavski balinarski krožek priredi piknik z ve-čerjo in plesom na Slovenski pristavi.

SEPTEMBER

17. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v farni dvorani pri Sv. Vidu.

24. — Vinska trgatav na Sloven-ski pristavi.

24. — Klub društev SDD na Recher Avenue priredi večer-jo in ples v prostorih SDD. Večerja, na žaru pečeni pi-ščani, bo na razpolago od 4.30 do 7.

24. — Društvo SPB Cleveland ima romanje v Frank, Ohio.

30. — PAR-FI klub priredi svoj V. vsakoletni Polka ples v avditoriju pri Sv. Vidu. Igrala bosta Pecon in Trebar.

OKTOBER

1. — Kulturna društva v Euclidu priredijo koncert v SDD na Recher Ave.

14. — Praznovanje 60-letnice obstoja Društva Kras št. 8 ADZ v Slovenskem domu na Holmes Ave.

14. — Društvo SPB Cleveland priredi družabni večer v ve-likih dvorani pri Sv. Vidu.

15. — Občni zbor Slovenske pristave v Lobetovi dvorani na Slovenski pristavi.

15. — Slovenska ženska zveza, Podr. št. 14 priredi kartno zabavo ob 3. uri pop. v SDD na Recher Ave.

21. — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi Kartno zabavo ob sedmih zvečer v šolski dvorani.

23. — Društvo SPB Tabor priredi svoj jesenski družabni večer v Slovenskem domu na Hol-mes Avenue. Igrajo "Veseli Slovenci".

29. — Skupne podružnice Slo-venske ženske zveze prirede Večerjo s plesom v Sloven-skem narodnem domu, 6417 St. Clair Avenue.

NOVEMBER

11. — Klub slov. upokojencev v Newburghu priredi za 10-let-nico obstoja banket v SND na E. 80 St. Igra Buehnerjev orkester.

11. — Belokranjski klub priredi tradicionalno martinovanje v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

19. — Klub Ljubljana priredi večerjo in ples v SDD na Recher Ave. Večerja ob 4. uri pop.

18., 19. — Fara sv. Vida priredi "Jesenske dneve", velik fes-tival in bazar.

19. — Fara Marije Vnebovzete priredi Zahvalni festival v šolski dvorani.

26. — Dawn Choral Club SZZ priredi ob 4. popoldne koncert v SDD na Recher Avenue.

26. — Pevski zbor Planina pri-redi Jubilejni koncert ob 35-letnici obstoja v Slovenskem narodnem domu na Stanley Ave., Maple Heights. Začetek ob 4. popoldne.

DECEMBER

3. — Pevski zbor Siovan poda svoj jesenski koncert v SDD na Recher Avenue.

31. — SDD na Recher Avenue priredi SIL VESTROVANJE v svojih prostorih.

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
K R A S N A P O R O Č N A V A B I L A
P O J A K O Z M E R N I C E N I

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628